מזונות, ביטקוין ובתי כלא:
הפסיקות החשובות של 2017

אילו החלטות שהתקבלו ישפיעו על כולנו? עו"ד בכירים בחרו את המהלכים המשפטיים החשובים של השנה החולפת

והפרס לפסק הדין המשמעותי לשנת 2017 הולך ל...
ליטל דוברוביצקי

איור: גיא מורד. צילומים: איל פרידמן, עדי מלער, משרד המשפטים, יהונתן אופק, קובי מוהנגר, שחר הבר, עינבל מרמרי, יובל חן

מאת **ליטל דוברוביצקי**

מותק, המזונות התכווצו

עו"ד רות דיין וולפנה, מומחית בדיני משפחה וירושה: "19.7.17 היה יום הסטורי בדיני משפחה. בית המשפט העליון קבע כי חיוב אבא במזונות אך ורק בשל היותו גבר, מהווה אפליה על רקע מגדרי. מעתה – חיוב המזונות יוטל על שני ההורים בהתאם ליחס בין הכנסותיהם ולזמני השהות של הילדים אצל כל אחד מהם.

במקרים בהם דן פסק הדין השתכרו שני ההורים סכומים דומים וניהלו משמורת משותפת – מצב שהביא לביטול החיוב במזונות של האב וקביעה שכל הורה יישא במזונות הילדים בעת שהותם עימו. ביתר הוצאות הילדים יישאו ההורים בחלקים שווים – אם הם בעלי השתכרות דומה – או בהתאם ליחס בין הכנסותיהם.

פסק הדין נותן לבית המשפט לענייני משפחה הוראות כיצד לבחון את שאלת המשמורת, על רקע החשש אותו העלו ארגוני הנשים, שמעתה אבות ינצלו את המצב המשפטי החדש ויבקשו לעצמם משמורת משותפת רק משיקולים כלכליים ועל מנת להסיר מעליהם את עול המזונות. בעניין זה הורה בית המשפט העליון לבחון מי טיפל בילדים ובאיזו מידה חלקו ביניהם ההורים את נטל הטיפול בהם בטרם פירוק התא המשפחתי. בתי המשפט לענייני משפחה ובתי המשפט המחוזיים החלו כבר ביישום מעשי של המהפכה, ותשלומי המזונות כאשר לשני ההורים הכנסה דומה – התכווצו בצורה משמעותית". את המבקשים בהליך ייצגו עוה"ד זרח רוזנבלום ומאיה רוטנברג וכן עו"ד אמיר שי. את המשיבים עוה"ד שלום כהן ואנה רובינזון וכן עו"ד זאב הבה.

החצר האחורית של החברה

עו"ד רועי בלכר, שותף במשרד קריספין, רובינשטיין, בלכר ושות': "בעיניי, פסק הדין המשמעותי ביותר שניתן בשנת 2017 נכתב על ידי השופט אליקים רובינשטיין והוקרא על ידו ביום פרישתו מכס השיפוט (13.6.17). העתירה עסקה בשטח המחיה המוקצה לכל אסיר ועצור בישראל. העותרים טענו, שבמשך 25 השנים האחרונות, שטח המחיה הממוצע שיש לרוב האסירים והעצורים פוגע בזכותם החוקתית לכבוד, לשלמות הגוף והנפש ולפרטיות באופן שאינו מידתי. לטענתם, שטח המחיה המינימלי צריך להיות 4 מ"ר לפחות (לא כולל שירותים ומקלחת).

בישראל יש למעלה מ־20,000 אסירים ועצורים. לפי פסק הדין, 61% מהם מוחזקים בתא ששטחו קטן מ־4 מ"ר לאסיר, ושני שלישים מאלה – כ־40.5% מכלל האסירים – בתא ששטח התא הממוצע בו לאסיר קטן מ־3 מ"ר. כבוד השופט רובינשטיין קיבל את העתירה וקבע כי 'תוך 18 חודשים החל מיום פסק הדין יועמד שטח מחייתו של כל אסיר ועצור על 4.5 מ"ר – לרבות שטח השירותים והמקלחת – או 4 מ"ר בלעדיהם, לפחות'. לפסק הדין יש השפעה ישירה על למעלה מ־12,000 אסירים ועצורים, ששטח המחיה של כל אחד מהם בתאו יגדל באופן משמעותי בחודש דצמבר 2018. האסירים והעצורים בישראל הם 'החצר האחורית' של החברה הישראלית, אך היחס לו הם זוכים הוא 'חלון הראווה' של כולנו". את העותרים ייצגו עוה"ד אן סוצ'יו, עודד פלר וסיגל שהב. את המשיבים עו"ד רן רוזנברג.

כבוד הפרוספקט

עו"ד יובל גרייבסקי, שותף מנהל במשרד יהודה רוה ושות': "בבית המשפט העליון בפני השופט אליקים רובינשטיין, נדונה הסוגיה של פיצוי בגין הטעיה בעלון המכירה ביחס לשטח של דירות שנרכשו. באותו מקרה טענו הרוכשים, תושבי חוץ, כי בעלון המכירה נכתב כי שטח הדירה יהיה בגודל מסוים, ואילו בפועל התברר כי שטח הדירות קטן ב־25% מהשטח שתואר בעלון. זאת כאשר לא ניתן היה להבין בנקל מהתשריט שצורף לחוזה מה השטח האמיתי של הדירה.

"בית המשפט העליון דחה את בקשת החברה הקבלנית, והבהיר כי במקרה של פער חמור בין המצג בעלון המכירה (בפרוספקט) לעומת השטח בפועל – בית המשפט לא ייתן ידו להיתממות. עוד נקבע כי גודל הנכס הינו ליבת העסקה, ודרך המלך היא לציין בחוזה את שטח הדירה כ'רחל בתך הקטנה'. חשיבותו הרבה של פסק דין זה בכך שהיא מקשה על קבלנים להסתתר מאחורי סעיפים בהסכם המתיימרים לפטור אותם מאחריותם לאותם מצגים מוקדמים, תוך דרישה לשקיפות מלאה מצידם". בתיק ייצגו עוה"ד צביקה מצקין ואלרן שפירא בר אוה.

יחי המלך החדש

עו"ד ליאור פורת, שותף מנהל במשרד גורניצקי ושות', מרכז תחום תקשורת במשרד ומתמחה במשפט מסחרי ותאגידי: "כניסת פלטפורמת הבלוקצ'יין לזירה המשפטית היא אחת ההתפתחויות המשמעותיות של השנה החולפת. מרובר בטכנולוגיית מחשוב המאפשרת פעילות עסקית מאובטחת באמצעות האינטרנט הכוללת אימות של טרנזקציות עסקיות בין צדדים שונים, ללא צורך בישות ניהול מרכזית. היישום המוכר ביותר המבוסס על פלטפורמת הבלוקצ'יין הוא המטבעות הדיגיטליים (ICOs), ובראשם הביטקוין. עליית הפופולריות של טכנולוגיית הבלוקצ'יין בכלל, ושל שוק הנפקות המטבעות הדיגיטליים בפרט, מאתגרת, שלא לומר מטלטלת, את הזירה המשפטית, שמתקשה פעם נוספת בתיוג המתאים של 'הבחור החדש בשכונה'. מדובר במתח משפטי שמזכיר את הדילמות המשפטיות של שנות ה־90, עם התפתחות רשת האינטרנט – שחלקן מלוות אותנו עד היום. בין האתגרים המשפטיים הצפויים נציין, בין השאר, את סוגיית האחריות המתלווה לעסקאות מבוססות בלוקצ'יין ושאלת הסמכות הבינלאומית בעסקאות שמיקומן (במובן המסורתי של המונח) מעורפל. נותר רק לקוות שהצד המאסדר יחתור לאסדרה מאוזנת ולא בולמת, והצד המפוקח ישכיל לראות שפיקוח מאוזן ישפר את אמון הציבור בפלטפורמה החדשה ולכן יתרום לשגשוגה".

רק אתה תקבע

עו"ד סיגל יעקבי, כונסת הנכסים הרשמית של מדינת ישראל והאפוטרופסית הכללית: "בשנת 2017 נכנס לתוקפו תיקון משמעותי לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, אשר הניח את היסוד למוסד משפטי חדש: ייפוי הכוח המתמשך. ייפוי כוח מתמשך הוא מסמך משפטי המאפשר לכל אדם בגיר לקבוע כיצד ועל ידי מי יטופלו ענייניו האישיים או הרכושיים בעתיד, כאשר לא יוכל לטפל בכך בעצמו, ובתנאי שהוא מבין את המשמעות של מתן ייפוי הכוח המתמשך וכן לקבוע מה מידת הפיקוח או הדיווח שתהיה על פעולתו של מיופה הכוח. לטעמי, החשיבות והחידוש שבמוסד ייפוי הכוח המתמשך היא לא רק ביצירת חלופה אמיתית למרסד האפוטרופסות (אשר נועד, במקור, לסייע לאנשים שאינם מסוגלים לדאוג לענייניהם), אלא בעיקר בשינוי הגישה הפטרנליסטית כלפי קבוצות אוכלוסייה הזקוקות לסעד ולהתערבות מטעם המדינה וההלפתה בגישה השמה רגש על כבוד האדם ושיתופו בהחלטות הנוגעות אליו ועל 'עקרון ההחלטה העצמאית' לפיו יש לאפשר לאדם, ככל הניתן, לקבל החלטות בנוגע לגופו, לרכושו ולחייו, כל עוד הוא מסוגל לכך".

חגיגה לצרכנים

עו"ר רוית ארבל, מנהלת מחלקת הגבלים עסקיים ורגולציה במשרד עמית פולק מטלון ושות': "המהלך המשפטי המשפיע של שנת 2017 בתחום ההגבלים העסקיים הוא למעשה שני מהלכים משולבים, שכל אחד מהם בנפרד, ובוודאי שניהם יחד, צפויים להביא להגברת התחרות בשוק הפארם ולהשפיע לטובה על מצב הצרכנים. הראשון, אישור המיזוג בין שופרסל לניו־פארם. בספטמבר 2017 אושרה רכישת רשת ניו־פארם על ידי שופרסל (בכפוף לחובת מכירה של 9 סניפים מהרשת). אישור הרכישה עתיד להשפיע לטובה על התחרות בתחום רשתות הפארם ולהיות מורגש, ככל הנראה, כבר בשנה הקרובה. כניסת שחקן חזק, שופרסל, לתחום זה עתידה להגביר את התחרות מול השחקן הדומיננטי הקיים סופר־פארם, באופן שיועיל לצרכן.

כמו כן, בחודש יוני 2017 הגיעה הממונה להסכמה עם סופר־פארם כי היא תבטל את הסדרי הבלעדיות שיש לה בקניונים ומרכזים מסחריים. מדובר בהסדרי בלעדיות שמנעו מקניונים ומרכזים מסחריים להשכיר לרשת פארם מתחרה שטח להקמת סניף מתחרה. ביטול ההסדרים צפוי לתרום להגברת התחרות בשוק הפארם באזורים רבים בארץ, באופן שעתיד להיטיב גם הוא עם הצרכן הישראלי".

קטן מול גדול

עו"ד קרן רייכבן סגל, ראש מחלקת חדלות פירעון במשרד איתן מהולל שדות: "מעשה בחייב שהוא קבלן לעבודות גבס, שנקלע להליכי פשיטת רגל. הקריסה הכלכלית שלו התחילה כאשר הלקוח המרכזי שלו נקלע לקשיים והפך בעצמו לפושט רגל. לחייב יש 3 ילדים קטינים שגרים יחד איתו ועם אשתו בדירה שעליה יש משכנתא קטנה.

לאחר 13 שנה שהיה החייב בהליכי פשיטת רגל, הוא ביקש לקבל 'הפטר' מהליכי פשיטת הרגל. הפטר מאפשר לחייב לסיים את הליכי פשיטת הרגל ולפתוח דף חדש. כמעט כל הנושים של החייב הסכימו למהלך, למעט אחד הבנקים. הבנק חשב שיש למכור את דירת המגורים של החייב בהליכי פשיטת הרגל, ובכך לגבות ממנו סכומים נוספים כתנאי לקבלת 'הפטר'. תוצאת פסק הדין הייתה שבית המשפט בראשות השופט עודד מאור לא קיבל את הבקשה למכור את דירת המגורים של החייב, ואיפשר לו לצאת לדרך חדשה בתוספת כמה עשרות אלפי שקלים לקופת הנושים, אך כשהוא ממשיך לגור בדירת המגורים שלו. מדובר לכאורה בניצחון של קטנים וחלשים על גורמים חזקים כמו בנקים. אבל, לעמדתנו מדובר בפסיקה בעייתית, אשר יש לייחד אותה רק למקרים חריגים וקיצוניים. כל מהלך שפוגע ביכולת של הנושים 'המקצועיים' לגבות את החובות כלפיהם, מביא בסופו של יום לכך שהם מקשיחים את העמדות כאשר הם מתבקשים להעמיד את האשראי – ואז זה כבר בעיה של כולנו". את הבנק ייצגה עו"ד תמי מייזליק ואת החייב עו"ד אופיר רונן.

לשון הרע לא מדבר אליי

עו"ד אוהד גלעדי, מומחה בדיני עבודה, שותף ב"נ. פינברג ושות': "בחודש נובמבר השנה קיבל בית הדין הארצי לעבודה תביעת לשון הרע שהגיש עובד – שפוטר על רקע טענות במישור המשמעתי – נגד מעסיקו. לאחר סיום העסקתו, פורסמה ידיעה בירחון היוצא מטעם מקום העבודה על אודות פרטי המקרה והחשדות נגד העובד (ללא אזכור שמו) ובין השאר טענה כי גנב. העובד הגיש תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע כנגד מקום העבודה. התביעה נדחתה בבית הדין האזורי לעבודה והעובד ערער. בית הדין הארצי לעבודה קיבל את הערעור וקבע שאכן מעסיק רשאי להביא לידיעת עובדים באמצעות פרסום ברבים את מדיניותו בענייני משמעת, גם אם הדבר נעשה אגב מקרה פרטני. יחד עם זאת, כך נקבע, על המעסיק לוודא שהוא מקיים את חובת ההזהרות הנדרשת ממנו במסגרת פרסומים במקום העבודה. בית הדין הארצי לעבודה קבע: 'למשיבים הייתה אפשרות לבחור ולשקול מילותיהם בקפידה ובזהירות טרם הפרסום, הם לא גילו עדנות ורגישות מספקת בבחירת נוסח. בהתאם נפסק לעובד פיצוי מתון בסך 25 אלף שקל. מדובר בצעד נוסף במאמץ להפוך את השיח ביחסי עבודה לעדין, שאינו פוגע יתר על המידה באחר". העובד יוצג על ידי עו"ד טל מוה; המעסיק יוצג על ידי עו"ד גיא גולן.

> **עו"ד בלכר: "כבוד השופט רובינשטיין קיבל את העתירה וקבע כי שטח מחייתו של כל אסיר ועצור יעמוד 4 מ"ר לפחות. היחס לו הם זוכים בישראל הוא 'חלון הראווה' של כולנו"**

> **עו"ד דיין וולפנר: "בתי המשפט החלו כבר ביישום של המהפכה, ותשלומי המזונות כאשר לשני ההורים הכנסה דומה - התכווצו בצורה משמעותית"**

עו"ד רוית ארבל

עו"ד קרן רייכבן סגל

עו"ד סיגל יעקבי

עו"ד ליאור פורת

עו"ד יובל גרייבסקי

עו"ד אוהד גלעדי

אוהבים לחגוג

לפני שבוע סיפרנו לכם איך חג המולד הפך ביפן לחג האהבה. עכשיו מתברר, ממחקר שהתפרסם בכתב העת המקוון Scientific Reports, שבאופן כללי תקופת החגים מגבירה את התיאבון המיני.

אז ככה: בארה"ב נולדים בספטמבר יותר תינוקות מבכל חודש אחר, ופירוש הדבר שתקופת ההתעברות הפופולרית ביותר היא 9 חודשים קודם לכן, סביב כריסמס וסילבסטר. עד כה סברו שהדחיפה בשיעור הילודה היא תגובה לחילופי העונות: הטמפרטורות יורדות, הלילות מתארכים, והפעילות מתחת לשמיכות גוברת.

אבל המחקר החדש, עליו מדווח המגזין Health מבית טיים, העלה שהגידול בפריון קשור לתרבות יותר מאשר לביולוגיה: החוקרים מארה"ב ומפורטוגל, שאספו מידע מכל העולם, גילו שהעניין בסקס מגיע לשיאו סביב החגים החשובים בלי שום קשר לעונת השנה.

החוקרים בדקו נתונים מגוגל ומטוויטר ב־130 מדינות. במדינות נוצריות בעיקר, חיפושי המילה סקס הגיעו לשיאם סביב הכריסמס – גם בחצי הכדור הדרומי, במדינות כמו אוסטרליה וארגנטינה, שם חוגגים את חג המולד בקיץ.

במדינות מוסלמיות שיא החיפושים נרשם סביב עיד אל־פיטר, החג המציין את סיומו של חודש הרמדאן. וכיוון שלוח השנה המוסלמי מבוסס על מחזורי ירח, מועד החג יכול לחול בכל עונות השנה.

החוקרים מניחים שאווירת המשפחתיות בחגים האלה – בכריסמס ובעיד אל־פיטר, למשל, נהוג לתת מתנות לילדים – מגבירה את הרצון להרחיב את המשפחה.

העמידה מרזה

ישיבה מרובה, כידוע, רעה לבריאות. מחקר חדש מגלה שעמידה על הרגליים יכולה לתרום להרזיה, ובכך למניעת מחלות שקשורות להשמנה. החוקרים משוודיה, מרווח פודבם, גילו שברגליים קיימת מערכת פנימית לוויסות משקל הגוף: אם המאזנים הפנימיים מגלים שמשקלכם עלה, המוח מקבל איתות לאכול פחות. אז קומו קצת מהכיסא.

צילום: שאטרסטוק

רגע, אז כדאי לאכול בעמידה?

סוכנויות הידיעות
תרגום: נמרוד אברהם

Scanned by CamScanner